

Op bezoek bij de havenmeester van Termunterzijl

Voor ons bewoners ziet het er allemaal zo vanzelfsprekend uit, in onze haven in Termunterzijl. De dagelijkse wisselingen van eb en vloed, de seizoenswisselingen: leeg en verstillend in de winter en volop drukte in de zomer. Maar wat komt er eigenlijk allemaal bij kijken om zo'n haven goed te laten draaien?

Daarvoor gingen we op bezoek bij *Klaas Vlig*, onze havenmeester. We spraken hem in zijn havenkantoor, wij tegenover een plattegrond van de haven, Klaas – natuurlijk – met zicht op de haven. Veel zit hij daar zelf overigens niet. Zijn kleinkinderen wel, getuige het speelgoed dat snel werd opgeruimd voor ons bezoek. Afke, Klaas' vrouw, is niet bij het gesprek aanwezig, maar komt vaak in zijn verhaal voor als zijn onmisbare rechterhand.

Onze eerste vraag is natuurlijk hoe zij hier zo terecht zijn gekomen, twee Friezen uit een grote jachthaven in Terherne. Benaderd door de gemeente Delfzijl, is het antwoord. Die zocht zo'n vijf jaar geleden een nieuwe havenmeester voor Termunterzijl en was getipt over Klaas. Klaas en Afke hadden er wel oren naar, waarbij vooral de kleinschaligheid van onze haven trok. Goed zestig ligplaatsen, tegenover ruim tweehonderdvijftig in Terherne.

Zo werd Klaas in 2004 aangesteld als havenmeester, maar de gemeente Delfzijl hield een deel van het beheer van de haven en bleef daarmee verantwoordelijk voor het onderhoud. Ook moesten de liggelden worden afgedragen aan de gemeente. Niet echt handig voor de haven om voor onderhoudswerkzaamheden, reparaties e.d. steeds de gemeente te moeten inschakelen. En ook duur voor de gemeente. Klaas wilde het beheer graag in eigen handen en de gemeente is daar op ingegaan, ook vanwege de kostenbesparing.

Begin dit jaar is dat gerealiseerd. Klaas heeft nu het volledige beheer van de haven, betaalt een jaarlijks bedrag aan de gemeente, houdt zelf de liggelden en doet zelf het onderhoud. Daar is uitgebreid overleg met belanghebbenden aan vooraf gegaan, vooral met watersportvereniging De Eems. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt, bijvoorbeeld dat de liggeldtarieven niet meer verhoogd zullen worden dan het jaarlijkse algemene belastingniveau.

Hoe ziet de dag van de havenmeester er uit, willen we weten. De ochtend start met een rondje door de haven, kijken wat er ligt, inprenten wat de vrije plaatsen voor passanten voor die dag zijn, checken of er iets gerepareerd moet worden, inspectie van de sanitaire voorzieningen enzovoort. En de vlaggen worden gehesen. Pas als je het weet valt het je op: daar is een vaste volgorde voor. Bij het hijsen eerst de Nederlandse vlag, dan de Groningse vlag en daarna de 'gastenvlag', de Duitse dus. En 's avonds gaat het in omgekeerde volgorde naar beneden. En reken maar dat dat door sommige bezoekers nauwlettend in de gaten wordt gehouden, of het wel in de goede volgorde gaat. . De rest van de dag draait Klaas dan mee in hun cafe-restaurant in de haven.

Groot voordeel van de combinatie van haven met cafe is dat Klaas en Afke vanuit het cafe direct zicht op de haven hebben. Het lijkt soms of ze ogen in hun achterhoofd hebben, elk schip zien ze al buiten de haven aankomen en dat wordt dan begeleid naar een ligplaats. Klaas noemt het bewust 'begeleiden', omdat ze niet zomaar naar een vrije plaats wijzen, maar proberen een goede match te maken. Ze letten bijvoorbeeld op of er kinderen aan boord zijn, dan niet naast een boot waarvan ze weten dat die mensen erg op hun rust zijn gesteld. En als er een hond aan boord is, wordt het een ligplaats zo dicht mogelijk bij een uitlaatmogelijkheid. Klaas en Afke weten elke dag exact welke ligplaatsen vrij zijn, ook van vaste ligplaatshouders die weg zijn. Niks geen computerprogramma, maar gewoon op de harde schijf in hun hoofd, aldus Klaas.

Als Klaas vertelt dat de haven sinds 2006 elk jaar wordt geploegd, reageren wij verbaasd. Ploegen, dat is toch iets wat boeren doen, maar havenmeesters? Jawel, onze haven moet ook geploegd worden, namelijk om het slib te verwijderen. Als dat niet gebeurt, dan slijbt de haven dicht, zoals het geval was toen Klaas en Afke hier startten. En omdat zij, zoals Klaas beeldend zegt, geen staanplaatsen maar ligplaatsen verhuren, wordt de haven nu dus elk jaar, voor aanvang van het vaarseizoen, geploegd. Dat heet zo omdat het slib door een zogenaamde ploegboot onder water wordt losgewoeld en vervolgens met gebruikmaking van het tij, eb dus, naar buiten wordt verdreven, door het oude sluisje bij de Boog te laten spuien. En dat vereist exacte timing en nauwe samenwerking. De ploegboot moet aan de slag voor het eb wordt. Zodra het ploegen klaar is, geeft de ploegboot een seintje aan waterschap Hunze en Aa's waarvan vervolgens een medewerker komt om de sluis te laten spuien. Als het slib dan naar buiten is verdwenen, kan de watersportvereniging aan de slag met de steigers. En dan is de haven klaar voor het nieuwe vaarseizoen.

De vraag naar vaste ligplaatsen is aan het stijgen, voor volgend jaar is er zelfs een wachtlijst. Ook het aantal passanten neemt toe. Dit zal zeker te maken hebben met het feit dat de haven nu jaarlijks geploegd wordt waardoor onze haven via mond-tot-mond reclame weer aantrekkelijker is geworden.

Heeft Klaas nog wensen voor of plannen met de haven, willen we weten. Vooral zorgen dat de haven aantrekkelijk blijft, voor vaste ligplaatshouders en voor passanten. Maar ook voor de toeristen, die voor een van de visrestaurants, De Boog, galerie het Golden Zieltje, gemaal Cremer of het wad komen en en passant de haven meenemen. Juist omdat dit alles zo dicht bij elkaar ligt, komt bezoek aan de een de ander ook ten goede, is Klaas' stellige overtuiging.

Wat Klaas het leukste van het havenmeesterschap vindt? Dat je te maken hebt met mensen die uit zijn, dat geeft een bepaalde sfeer, gemoedelijkheid. En dat alles organisatorisch goed op elkaar moet aansluiten, waar veel mensen en instanties bij zijn betrokken. Klaas vindt het prettig om in dat geheel als havenmeester een rol te spelen.

Ten slotte onze laatste vraag: is hij niet bang dat hij hier uitgekeken raakt, dat de kleinschaligheid hem op den duur zal gaan vervelen? Daar hoeft Klaas niet lang over na te denken: hij wil hier tot zijn pensioen blijven! En dat is dus nog een behoorlijk aantal jaren een mooi perspectief voor onze haven..